

Spojené v?ci C-544/03 a C-545/03

Mobistar SA

v.

Commune de Fléron

a

Belgacom Mobile SA

v.

Commune de Schaerbeek

[(žádost o rozhodnutí o p?edb?žné otázce podaná Conseil d'État (Belgie)]

„?lánek 59 Smlouvy o ES (nyní po zm?n? ?lánek 49 ES) – Telekomunika?ní služby – Sm?rnice 90/388/EHS – ?lánek 3c – Zrušení veškerých omezení – Obecní poplatky za stožáry, sloupy a antény pro ší?ení GSM“

Stanovisko generálního advokáta P. Légera p?ednesené dne 7. dubna 2005

Rozsudek Soudního dvora (prvního senátu) ze dne 8. září 2005

Shrnutí rozsudku

1. *Volný pohyb služeb – Ustanovení Smlouvy – Oblast p?sobnosti – Da?ová opat?ení – Zahrnutí – Meze*

[Smlouva o ES, ?lánek 59 (nyní po zm?n? ?lánek 49 ES)]

2. *Volný pohyb služeb – Omezení – Odv?tví telekomunikací – Poplatek za infrastruktury pro mobilní a osobní komunikace – P?ípustnost – Podmínky*

[Smlouva o ES, ?lánek 59 (nyní po zm?n? ?lánek 49 ES)]

3. *Hospodá?ská sout?ž – Ve?ejné podniky a podniky, kterým ?lenské státy p?iznávají zvláštní nebo výlu?ná práva – Odv?tví telekomunikací – Sm?rnice 90/388 – Zákaz omezení týkajících se infrastruktury – Pojem „omezení“ – Poplatek za infrastruktury pro mobilní komunikace – Vyn?tí – Podmínky*

(Sm?rnice Komise 90/388, ?lánek 3c)

1. ?lánek 59 Smlouvy (nyní po zm?n? ?lánek 49 ES) vyžaduje nejen vylou?ení jakékoliv diskriminace poskytovatele služeb usazeného v jiném ?lenském stát? z d?vodu jeho státní p?íslušnosti, ale rovn?ž odstran?ní jakéhokoliv omezení, i když se toto omezení použije bez rozdílu na tuzemské poskytovatele i na poskytovatele z jiných ?lenských stát?, pokud m?že znemožnit nebo ztížit ?innost poskytovatele usazeného v jiném ?lenském stát?, ve kterém legáln? poskytuje obdobné služby. Uvedený ?lánek 59 nadto brání použití jakékoliv vnitrostátní právní úpravy, která ?iní poskytování služeb mezi ?lenskými státy obtížn?jší než ?ist? vnitrostátní

poskytování služeb v určitém členském státě.

V tomto ohledu může vnitrostátní daňové opatření narušující výkon volného pohybu služeb představovat zakázané opatření, ať již bylo vydáno státem samotným, nebo územním samosprávným celkem. Článek 59 Smlouvy se oproti tomu nevztahuje na opatření, jejichž jediným účinkem je zvýšení nákladů na dotčené služby.

(viz body 28–31)

2. Článek 59 Smlouvy (nyní po změně Článek 49 ES) je nutno vykládat v tom smyslu, že nebrání tomu, aby právní úprava vnitrostátního orgánu nebo územního samosprávného celku zavedla poplatků za infrastruktury pro mobilní a osobní komunikace užívané v rámci výkonu činností, na které se vztahují licence a oprávnění udělené provozovatelům, který se uplatní bez rozdílu na tuzemské poskytovatele a poskytovatele z ostatních členských států a ovlivňuje stejným způsobem vnitrostátní poskytování služeb v určitém členském státě a poskytování služeb mezi členskými státy, pokud nebyl prokázán kumulativní účinek místních poplatků ohrožující volný pohyb služeb mobilních telefonů.

(viz body 34–35, výrok 1)

3. Článek 3c směrnice 90/388 o hospodářské soutěži na trhu telekomunikačních služeb, změněné s ohledem na zavedení úplné hospodářské soutěže na telekomunikačním trhu směrnicí 96/19, stanoví zrušení veškerých omezení kladených na provozovatele mobilních a osobních komunikačních systémů v oblasti zajištění infrastruktury.

Na opatření daňové povahy uplatňovaná na infrastruktury pro mobilní komunikace se vztahuje toto ustanovení pouze v případě, že tato opatření přímo, nebo nepřímo zvýhodňují provozovatele, kteří mají nebo dříve měli zvláštní nebo výlučná práva, na úkor nových provozovatelů, a znamená ovlivňují stav hospodářské soutěže.

(viz body 38, 50, výrok 2)

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

8. září 2005(*)

„Článek 59 Smlouvy o ES (nyní po změně Článek 49 ES) – Telekomunikační služby – Směrnice 90/388/EHS – Článek 3c – Zrušení veškerých omezení – Obecní poplatky za stožáry, sloupy a antény pro šíření GSM“

Ve spojených věcech C-544/03 a C-545/03,

jejichž předmětem jsou žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podané rozhodnutími Conseil d'État (Belgie) ze dne 8. prosince 2003, došlými Soudnímu dvoru dne 23. prosince 2003, v řízeních

Mobistar SA (C-544/03)

proti

Commune de Fléron,

a

Belgacom Mobile SA (C-545/03)

proti

Commune de Schaerbeek,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení P. Jann, předseda senátu, K. Lenaerts, N. Colneric (zpravodaj), E. Juhász a M. Ilešič, soudci,

generální advokát: P. Léger

vedoucí soudní kanceláře: M.-F. Contet, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 20. ledna 2005,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Mobistar SA Y. van Gerven, A. Vallerym a A. Desmedtem, avocats,
- za Belgacom Mobile SA H. De Bauwem, advocaat, a P. Carreauem, avocat,
- za commune de Fléron M. Vankanem, avocat,
- za commune de Schaerbeek J. Bourtembourgem, avocat,
- za belgickou vládu A. Goldmanem a E. Dominkovits, jako zmocněnci,
- za nizozemskou vládu H. G. Sevenster, jako zmocněnkyní,
- za Komisi Evropských společenství J.-P. Keppennem, M. Shatterem a L. Ström van Lier, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 7. dubna 2005,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu článku 59 Smlouvy o ES (nyní po změně článku 49 ES) a článku 3c směrnice Komise 90/388/EHS ze dne 28. června 1990 o hospodářské soutěži na trhu telekomunikačních služeb (Úř. v. st. L 192, s. 10), změněné s ohledem na zavedení úplné hospodářské soutěže na telekomunikačním trhu směrnicí Komise 96/19/ES ze dne 13. března 1996 (Úř. v. st. L 74, s. 13, dále jen „směrnice 90/388“).

2 Tyto žádosti byly předloženy v rámci sporů zahájených provozovateli služby mobilních telefonů se sídlem v Belgii, společností Mobistar SA (dále jen „Mobistar“) a společností Belgacom Mobile SA (dále jen „Belgacom Mobile“). Tito dva provozovatelé žádají zrušení poplatků schválených commune de Fléron (Belgie) a commune de Schaerbeek (Belgie), za vysílací antény, stožáry a sloupy GSM nebo venkovní antény.

3 Usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 4. března 2004 byly tyto věci spojeny za účelem písemné a ústní části řízení a rozsudku.

Právní rámec

4 Článek 59 první pododstavec Smlouvy o ES stanoví:

„Podle následujících ustanovení budou v průběhu přechodného období postupně odstraněna omezení volného pohybu služeb uvnitř Společenství pro státní poskytnutí veřejných služeb, které podnikají v jiném státě Společenství, než se nachází příjemce služeb.“ (*neoficiální překlad*).

5 Článek 86 první pododstavec Smlouvy o ES (nyní článek 82 první pododstavec ES) stanoví:

„Se společným trhem je neslučitelné, a proto zakázané, pokud to může ovlivnit obchod mezi členskými státy, aby jeden nebo více podniků zneužívaly dominantního postavení na společném trhu nebo na jeho podstatné části.“

6 Článek 90 Smlouvy o ES (nyní článek 86 ES) zní následovně:

„1. Pokud jde o podniky veřejného práva a podniky, kterým členské státy přiznávají zvláštní nebo výlučná práva, tyto státy nepřijmou ani neponechají v platnosti opatření odporující pravidlům této smlouvy, zejména pravidlům stanoveným v článcích 12 a 81 až 89.

2. Podniky povolené poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu nebo ty, které mají povahu fiskálního monopolu, podléhají pravidlům obsaženým v této smlouvě, zejména pravidlům hospodářské soutěže, pokud uplatnění těchto pravidel nebrání právní nebo fakticky plnění zvláštních úkolů, které jim byly svěřeny. Rozvoj obchodu nesmí být dotčen v míře, která by byla v rozporu se zájmem Společenství.

3. Komise dohlíží na provádění tohoto článku a vydává podle potřeby členským státům potřebné směrnice a rozhodnutí.“

7 Podle článku 3a směrnice 90/388:

„Kromě požadavků uvedených v čl. 2 druhém pododstavci musí členské státy při stanovení podmínek pro udělení licence mobilním a osobním komunikačním systémem dodržet tyto zásady:

i) podmínky pro udělení licencí smí zahrnovat pouze podmínky odvoditelné na základě podstatných požadavků a v případě systémů pro používání širokou veřejností musí splňovat požadavky na veřejnou službu ve formě obchodních předpisů ve smyslu článku 3;

ii) podmínky pro udělení licencí provozovatelům mobilních sítí musí zajistit přehledné a nediskriminační chování vůči provozovatelům pevných a mobilních sítí, kteří mají zařízení ve společném vlastnictví;

iii) podmínky pro udělení licencí nesmí obsahovat neodvoditelná technická omezení. Členské státy zejména nesmí bránit kombinaci licencí nebo omezovat nabídku rozdílných technologií

využívajících odlišných kmitočetů tam, kde je k dispozici multistandardní zařízení.

[...]“ (neoficiální překlad)

8 Článek 3c směrnice 90/388 stanoví:

„Členské státy zajistí, aby byla zrušena veškerá omezení kladená na provozovatele mobilních a osobních komunikačních systémů v oblasti zajištění jejich vlastní infrastruktury, využívání infrastruktur třetí strany a sdílení infrastruktury, ostatních zařízení a stanovišť, s výhradou omezení využívání těchto infrastruktur na činnosti poskytované v rámci jejich licence nebo oprávnění.“ (neoficiální překlad)

9 Články 3a a 3c směrnice 90/388 byly doplněny směrnicí Komise 96/2/ES ze dne 16. ledna 1996, kterou se mění směrnice 90/388 s ohledem na mobilní a osobní komunikaci (Úř. věst. L 20, s. 59). První bod odvodnění směrnice 96/2 zní následovně:

„vzhledem k tomu, že Komise ve svém sdělení ze dne 23. listopadu 1994 o konzultaci Zelené knihy o mobilní a osobní komunikaci stanovila nejdůležitější opatření nezbytného regulativního rámce k využívání potenciálu těchto komunikačních prostředků; že zdůraznila potřebu co nejrychlejšího zrušení všech zbývajících výlučných a zvláštních práv v tomto odvětví na základě úplného uplatnění pravidel hospodářské soutěže Společenství a zejména směrnice Komise 90/388 [...], naposledy pozměněné směrnicí 95/51/ES [...]; že Komise mimoto zvažovala zrušení omezení volného výběru podpůrných zařízení využívaných provozovateli mobilní sítě pro provoz a rozvoj sítí u těchto činností, které vyžadují licenci nebo oprávnění; že takový krok se jevil jako podstatný k tomu, aby byly vyloučeny existující prvky narušení hospodářské soutěže a aby provozovatelé získali kontrolu nad svými náklady.“ (neoficiální překlad)

10 Podle čtvrtého bodu odvodnění téže směrnice:

„vzhledem k tomu, že některé členské státy již otevřely určité služby mobilní komunikace hospodářské soutěži a zavedly systémy udělování licencí pro tyto služby; že přesto je v mnoha členských státech počet udělovaných licencí stále omezen na základě volného uvážení nebo v případě provozovatelů soutěžících s telekomunikačními subjekty podléhá technickým omezením, jako je zákaz používání infrastruktury jiné než poskytované telekomunikačním subjektem; [...]“ (neoficiální překlad)

11 Šestnáctý bod odvodnění uvedené směrnice upřesňuje:

„[...] že omezení kladená na zajištění vlastní infrastruktury a využívání infrastruktury třetí strany navíc zpomalují rozvoj mobilních služeb zejména proto, že účinný celoevropský roaming pro GSM závisí na obecné dostupnosti adresných systémů signalizace, jejichž technologii dosud telekomunikační subjekty nenabízejí plošně v celém Společenství;

že taková omezení kladená na zajišťování a využívání infrastruktury ztěžují poskytování mobilních a osobních komunikačních služeb provozovatelům z jiných členských států, a jsou tedy neslučitelná s článkem 90 ve spojení s článkem 59 Smlouvy; že tato omezení nevyhnutelně zvýhodňují telekomunikační subjekty nabízející telefonní služby pevné sítě, na něž si většina členských států stále udržuje výlučná práva, a to do té míry, že brání hospodářské soutěži v oblasti mobilních hlasových služeb, protože telekomunikační subjekt není schopen vyhovět poptávce mobilního provozovatele na infrastrukturu nebo tak učinit pouze na základě tarifů, které nejsou orientovány na náklady související s kapacitou dotyčného pronajatého okruhu; že omezení kladená na zajišťování a využívání infrastruktury tedy porušuje článek 90 ve spojení s článkem 86 Smlouvy; že členské státy proto musí zrušit tato omezení a na žádost předložit příslušným

mobilním provozovatelům na nediskriminačním základě přístup k nezbytným nedostatkovým zdrojům pro zřízení jejich vlastní infrastruktury včetně rádiových kmitočetů“. (neoficiální překlad)

12 Článek 11 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/13/ES ze dne 10. dubna 1997 o společném rámci pro generální oprávnění a individuální licence v oblasti telekomunikačních služeb (Úř. věst. L 117, s. 15), s názvem „Poplatky za individuální licence“, zní následovně:

„Členské státy dbají, aby poplatky uložené podnikům v rámci postupů pro udělování oprávnění výhradně pokrývaly administrativní náklady spojené s udělováním, správou, kontrolou a uplatňováním individuálních licencí. Poplatky za individuální licenci jsou úměrné objemu vynaložené práce a jsou zřejmým vhodným a dostatečným podrobným způsobem, aby informace byly snadno přístupné“. (neoficiální překlad)

13 S účinností od 25. července 2003 byla směrnice 90/388 zrušena směrnicí Komise 2002/77/ES ze dne 16. září 2002 o hospodářské soutěži na trzích sítí a služeb elektronických komunikací (Úř. věst. L 249, s. 21; Zvl. vyd. 08/02, s. 178) a směrnice 97/13 směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES ze dne 7. března 2002 o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (rámcová směrnice) (Úř. věst. L 108, s. 33; Zvl. vyd. 13/29, s. 349), kterým však spory v povodním řízení předcházely.

Spory v povodním řízení a předložné otázky

Věc C-544/03

14 Obecní rada Fléron na svém zasedání dne 27. ledna 1998 přijala nařízení o poplatcích za stožáry, sloupy a antény pro vysílání GSM. Poplatky byly uloženy od 1. ledna 1998 pro období tří let do 31. prosince 2000. Poplatek činil 100 000 BEF za stožár, sloup nebo vysílací anténu a k jeho úhradě byl povinen jejich majitel.

15 Dne 12. dubna 1999 požádala Mobistar u Conseil d'État o zrušení tohoto nařízení o poplatcích.

16 Mezi žalobními důvody pro zrušení předloženými na podporu své žaloby Mobistar uplatňuje, že napadené nařízení o poplatcích představuje omezení rozvoje jeho mobilní sítě, které je zakázáno článkem 3c směrnice 90/388.

17 Vzhledem k tomu, že Conseil d'État jednak nemohl rozhodnout o opodstatněnosti tohoto žalobního důvodu, aniž by uplatnil právní normu Společenství, u které vzniká problém jejího výkladu, a jednak že slučitelnost napadeného poplatku s článkem 49 ES rovněž představuje problém, rozhodl se přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující otázky:

„1) Je nutno článek 49 [ES] vykládat v tom smyslu, že brání tomu, aby právní úprava vnitrostátního orgánu nebo územního samosprávného celku zavedla poplatek za infrastruktury pro mobilní a osobní komunikaci užívané v rámci výkonu činností, na které se vztahují licence a oprávnění?

2) Brání článek 3c směrnice 90/388 [...], v míře, v jaké je jeho cílem zrušit ‚veškerá omezení‘, tomu, aby právní úprava vnitrostátního orgánu nebo územního samosprávného celku zavedla poplatek za infrastruktury pro mobilní a osobní komunikaci užívané v rámci výkonu činností, na které se vztahují licence a oprávnění?“

Věc C-545/03

18 Obecní rada Schaerbeek přijala na svém zasedání dne 8. října 1997 nařízení o poplatcích

týkající se poplatků za venkovní antény, kterým se mění nařízení o poplatcích týkající se parabolických antén, přijaté dříve toutéž obecní radou. Roční poplatek za venkovní antény bylo stanoven pro roky 1997 až 1999. Venkovní anténou je třeba rozumět nejen parabolické antény, ale též antény GSM nebo jiné. Výše poplatku byla stanovena na 100 000 BEF pro anténu GSM a na 5 000 BEF pro parabolickou nebo jinou anténu.

19 Dne 19. prosince 1997 požádala Belgacom Mobile o zrušení uvedeného nařízení o poplatcích u Conseil d'État.

20 Jeden ze žalobních důvodů předložených na podporu žaloby vychází z porušení ustanovení práva Společenství o zavedení kvalitní mobilní sítě bez omezení, zejména článku 3c směrnice 90/388.

21 Jelikož Conseil d'État rovněž nemohl rozhodnout o opodstatněnosti tohoto žalobního důvodu, aniž by uplatnil právní normu Společenství, u které vzniká problém jejího výkladu, rozhodl, že je namístě na základě článku 234 ES položit dvě předložené otázky totožné s těmi, které byly položeny ve věci C-544/03.

K žádosti o zrušení ústní části řízení

22 Podáním došlým kanceláři Soudního dvoru dne 2. května 2005 požádala nizozemská vláda Soudní dvůr, aby nařídil zrušení ústní části řízení na základě článku 61 jednacího řádu.

23 Na podporu své žádosti tato vláda zejména uplatňuje, že generální advokát ve svém stanovisku navrhl založit odpověď na jiném základě, než na který se odvolává předkládající soud, a sice na směrnici 97/13, která nebyla předmětem žádné hlubší diskuse mezi účastníky řízení, ani v písemných vyjádřeních, ani ve vyjádřeních předložených při jednání. Uvedená vláda si přejí v této souvislosti předložit vyjádření.

24 V tomto ohledu je třeba připomenout, že Soudní dvůr může v souladu s článkem 61 svého jednacího řádu, bez návrhu nebo na návrh generálního advokáta nebo účastníka řízení, naříditi zrušení ústní části řízení, pokud má za to, že věc není dostatečně objasněna nebo že musí být rozhodnuta na základě argumentu, který nebyl mezi účastníky řízení projednán (viz usnesení ze dne 4. února 2000, Emesa Sugar, C-17/98, Recueil, s. I-665, bod 18; rozsudky ze dne 19. února 2002, Wouters a další, C-309/99, Recueil, s. I-1577, bod 42, a ze dne 30. března 2004, Alabaster, C-147/02, Recueil, s. I-3101, bod 35).

25 Nicméně v projednávaném případě má Soudní dvůr po vyslechnutí generálního advokáta za to, že má k dispozici všechny nezbytné poznatky, aby odpověděl na položené otázky, a že tyto poznatky byly předmětem diskuse před ním. V důsledku toho je třeba návrh na zrušení ústní části řízení zamítnout.

K první otázce

26 První otázkou se předkládající soud táže, zda článek 59 Smlouvy o ES (nyní po změně článek 49 ES) musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby právní úprava vnitrostátního orgánu nebo územního samosprávného celku zavedla poplatky za infrastruktury pro mobilní a osobní komunikaci užívané v rámci výkonu činností, na které se vztahují licence a oprávnění.

27 I když podle současného stavu práva Společenství nepatří oblast přímých daní jako taková do oblasti pravomoci Společenství, je nicméně pravdou, že členské státy musí pravomoc, kterou si ponechaly, vykonávat v souladu s právem Společenství (viz rozsudky ze dne 14. února 1995, Schumacker, C-279/93, Recueil, s. I-225, bod 21; ze dne 21. listopadu 2002, X a Y, C-436/00,

Recueil, s. I?10829, bod 32, a ze dne 11. března 2004, De Lasteyrie du Saillant, C?9/02, Recueil, s. I?2409, bod 44).

28 V oblasti volného pohybu služeb Soudní dvůr již připustil, že vnitrostátní daňové opatření narušující výkon volného pohybu služeb může představovat zakázané opatření, ať již bylo vydáno státem samým nebo územním samosprávným celkem (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 29. listopadu 2001, De Coster, C?17/00, Recueil, s. I?9445, body 26 a 27).

29 V souladu s judikaturou Soudního dvora vyžaduje ?lánek 59 Smlouvy nejen vyloučení jakékoliv diskriminace poskytovatele služeb usazeného v jiném ?lenském státě z důvodu jeho státní příslušnosti, ale rovněž odstranění jakéhokoli omezení, i když se toto omezení použije bez rozdílu na tuzemské poskytovatele i na poskytovatele z jiných ?lenských států, pokud může znemožnit nebo ztížit ?innost poskytovatele usazeného v jiném ?lenském státě, ve kterém legálně poskytuje obdobné služby (rozsudek ze dne 9. srpna 1994, Vander Elst, C?43/93, Recueil, s. I?3803, bod 14, a výše uvedený rozsudek De Coster, bod 29).

30 Mimoto Soudní dvůr již rozhodl, že uvedený ?lánek 59 brání použití jakékoliv vnitrostátní právní úpravy, která ?íní poskytování služeb mezi ?lenskými státy obtížnější než ?ist? vnitrostátní poskytování služeb v určitém ?lenském státě (výše uvedený rozsudek De Coster, bod 30 a uvedená judikatura, jakož i bod 39).

31 ?lánek 59 Smlouvy se oproti tomu nevztahuje na opatření, jejichž jediným účinkem je zvýšení nákladů na dotčené služby a která se vztahují stejným způsobem na poskytování služeb mezi ?lenskými státy jako na vnitrostátní poskytování služeb v určitém ?lenském státě.

32 Co se týká otázky, zda vybírání místními orgány takových poplatků, jako jsou dotčeny ve v?cech v p?vodních ?ízeních, představuje p?ekážku neslu?itelnou s uvedeným ?lánkem 59, je třeba uvést, že tyto poplatky se použijí bez rozdílu na všechny majitele mobilních telefonních za?ízení na území dotčené obce a že zahraniční provozovatelé nejsou z právního ani z faktického hlediska tímto opatřeními více zatíženi než tuzemští provozovatelé.

33 Dotčená opatření o poplatcích navíc ne?íní p?eshraniční poskytování služeb obtížnější než vnitrostátní poskytování služeb. Zavedení poplatků za stožáry, sloupy a antény může nepochybně zvýšit tarify mobilních komunikací ze zahraničí do Belgie a naopak. Nicméně vnitrostátní poskytování telefonických služeb podléhá ve stejné míře nebezpečí dopadu poplatků na tarify.

34 Je třeba dodat, že žádné údaje ve spisu nesvědčí o tom, že kumulativní účinek místních poplatků ohrožuje volný pohyb služeb mobilních telefonů mezi jinými ?lenskými státy a Belgickým královstvím.

35 Na první otázku je tedy třeba odpovědět tak, že ?lánek 59 Smlouvy je nutno vykládat v tom smyslu, že nebrání tomu, aby právní úprava vnitrostátního orgánu nebo územního samosprávného celku zavedla poplatek za infrastruktury pro mobilní a osobní komunikace užívané v rámci výkonu ?inností, na které se vztahují licence a oprávnění, který se uplatní bez rozdílu na tuzemské poskytovatele a poskytovatele z ostatních ?lenských států a ovlivňuje stejným způsobem vnitrostátní poskytování služeb v určitém ?lenském státě a poskytování služeb mezi ?lenskými státy.

Ke druhé otázce

36 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda se na opatření daňové povahy pro infrastruktury mobilních komunikací vztahuje ?lánek 3c směrnice 90/388.

37 Úvodem je namístě konstatovat, že skutečností vyvolávající poplatky za infrastruktury pro komunikace, není udělení licence. Vzhledem k tomu se směrnice 97/13, kterou během jednání uplatnila Mobistar, na skutečnosti řízení nevztahuje.

38 Co se týče směrnice 90/388, je třeba nejprve uvést, že znění jejího článku 3c tím, že stanoví zrušení „veškerých omezení“ kladených na provozovatele mobilních a osobních komunikačních systémů v oblasti zajištění infrastruktury, nevylučuje, že uvedená omezení zahrnují rovněž opatření daňové povahy pro infrastruktury mobilních komunikací.

39 Podle ustálené judikatury Soudního dvora je pro výklad ustanovení práva Společenství namístě vzít do úvahy nejen jeho znění, ale rovněž kontext, ve kterém se nachází, a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí (viz zejména rozsudky ze dne 17. listopadu 1983, Merck, C-292/82, Recueil, s. 3781, bod 12; ze dne 21. února 1984, St. Nikolaus Brenneri, C-337/82, Recueil, s. 1051, bod 10, a ze dne 7. června 2005, Vereniging voor Energie, Milieu en Water a další, C-17/03, Sb. rozh. s. I-4983, bod 41).

40 Ve své původní verzi stanovila směrnice 90/388 zrušení zvláštních nebo výlučných práv udělených členskými státy pro poskytování telekomunikačních služeb, ale nezahrnula do své působnosti služby mobilních komunikací. Za účelem rozšíření jejího použití na mobilní a osobní komunikace byla změněna směrnicí 96/2.

41 Účelem směrnice 96/2 je zavést právní úpravu umožňující využít potenciál mobilních a osobních komunikací tím, že co nejvíce omezí veškerá výlučná a zvláštní práva, tím, že pro provozovatele mobilních sítí odstraní jak omezení svobody využívat a rozvíjet uvedené sítě pro výkon činností, pro které mají licence nebo oprávnění, tak narušení hospodářské soutěže, a tím, že tímto provozovatelům umožní mít své náklady pod kontrolou (viz rozsudky ze dne 16. října 2001, Komise v. Tecko, C-396/99 a C-397/99, Recueil, s. I-7577, bod 25, a ze dne 22. května 2003, Connect Austria, C-462/99, Recueil, s. I-5197, bod 96).

42 Směrnice 96/2 je založena na čl. 90 odst. 3 Smlouvy o ES. Z toho vyplývá, že článek 3c směrnice 90/388 se použije pouze na omezení, která jsou v rozporu s článkem 90 Smlouvy.

43 Podle šestnáctého bodu odvodní směrnice 96/2 byla tato směrnice přijata za situace, kdy telekomunikační subjekty nebyly schopny vyhovět poptávce mobilního provozovatele na infrastrukturu a většina členských států ponechala tímto subjektům výlučná práva, což bránilo hospodářské soutěži v oblasti mobilních hlasových služeb. Na základě zjištění, že omezení zajišťování a využívání infrastruktury představuje porušení článku 90 Smlouvy o ES ve spojení s článkem 86 Smlouvy o ES, došla Komise k závěru, že členské státy musí zrušit tato omezení a na žádost předložit příslušným mobilním provozovatelům na nediskriminačním základě přístup k nezbytným nedostatkovým zdrojům pro zřízení jejich vlastní infrastruktury.

44 Z toho vyplývá, že omezení obsažená v článku 3c směrnice 90/388 se vyznačují jednak jejich vztahem s výlučnými a zvláštními právy tradičních provozovatelů a jednak skutečností, že je možno je odstranit přístupem k nezbytným nedostatkovým zdrojům na nediskriminačním základě.

45 Zahrnuta tak jsou taková omezení, jaká jsou příkladmo uvedena ve čtvrtém bodě odvodní směrnice 96/2, a sice omezování udělování licencí na základě volného uvážení nebo, v případě provozovatelů soutěžících s telekomunikačními subjekty, uložení takových technických omezení, jako je zákaz používání infrastruktury jiné než poskytované telekomunikačním subjektem.

46 Krom toho pod pojem omezení ve zvláštním smyslu článku 3c směrnice 90/388 spadají

pouze opatření, která značně ovlivňují stav hospodářské soutěže.

47 Oproti tomu se článek 3c směrnice 90/388 nevztahuje na vnitrostátní opatření, která se použijí bez rozdílu na všechny provozovatele mobilních telefonů a nevýhodují přímo nebo nepřímo provozovatele, kteří mají nebo dříve měli zvláštní nebo výlučná práva, na úkor nových provozovatelů v konkurenčním postavení.

48 Je úkolem předkládajícího soudu, aby si ověřil, že ve věcech v povodních řízeních jsou tyto podmínky splněny.

49 V rámci svého přezkumu bude předkládající soud muset ověřit vliv poplatků s ohledem zejména na okamžik, kdy jednotliví dotčení provozovatelé vstoupili na trh. Může se ukázat, že provozovatelé, kteří mají nebo dříve měli zvláštní nebo výlučná práva, mohli využít situace, která jim umožnila odepsat jejich náklady na vytvoření sítě dříve než ostatním provozovatelům. Skutečnost, že provozovatelé vstupující na trh podléhají povinností plynoucím z veřejné služby, včetně povinnosti týkající se územního pokrytí, je možné, co se týče kontroly jejich nákladů, postavit do nevýhodné situace ve srovnání s tradičními provozovateli.

50 Z výše uvedeného vyplývá, že na druhou otázku je třeba odpovědět tak, že na opatření daňové povahy uplatňovaná na infrastruktury pro mobilní komunikace se vztahuje článek 3c směrnice 90/388 pouze v případě, že tato opatření přímo nebo nepřímo zvýhodňují provozovatele, kteří mají nebo dříve měli zvláštní nebo výlučná práva, na úkor nových provozovatelů, a značně ovlivňují stav hospodářské soutěže.

K nákladům řízení

51 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky povodního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

1) Článek 59 Smlouvy o ES (nyní po změně článek 49 ES) je nutno vykládat v tom smyslu, že nebrání tomu, aby právní úprava vnitrostátního orgánu nebo územního samosprávného celku zavedla poplatků za infrastruktury pro mobilní a osobní komunikace užívané v rámci výkonu činností, na které se vztahují licence a oprávnění, který se uplatní bez rozdílu na tuzemské poskytovatele a poskytovatele z ostatních členských států a ovlivňuje stejným způsobem vnitrostátní poskytování služeb v určitém členském státě a poskytování služeb mezi členskými státy.

2) Na opatření daňové povahy uplatňovaná na infrastruktury pro mobilní komunikace se vztahuje článek 3c směrnice Komise 90/388/EHS ze dne 28. června 1990 o hospodářské soutěži na trhu telekomunikačních služeb, změněné s ohledem na zavedení úplné hospodářské soutěže na telekomunikačním trhu směrnicí Komise 96/19/ES ze dne 13. března 1996, pouze v případě, že tato opatření přímo nebo nepřímo zvýhodňují provozovatele, kteří mají nebo dříve měli zvláštní nebo výlučná práva, na úkor nových provozovatelů, a značně ovlivňují stav hospodářské soutěže.

Podpisy.

* Jednací jazyk: francouzština.